

Sant Felip Neri i l'Oratori: dignificació i formació dels fidels laics; un estil encara vàlid pels nostres dies

És efectivament sorprenent constatar que en el mateix mètode de l'Oratori es concentrin precioses indicacions de participació, corresponsabilitat i formació dels laics que conserven encara avui la seva més plena actualitat i desafiament. No es tracta només de recordar al Felip que viu la seva fe com a laic, que és partícip de "confraries" – les "comunitats eclesials de base" d'ahir!–, que essent laic va rebre el gran do de l'Esperit en aquella "nit de foc", que només per obediència accepta ser ordenat sacerdot, que surt a l'encontre de les persones en els llocs més "laïcals" de convivència, com els carrers, places, cases i negocis de la ciutat. Més important encara és tenir present com es va perfilant la seva gran intuïció pedagògica. Els laics, hom no els podia deixar sols, aïllats. Felip es va adonar que calia anar més enllà de la simple pràctica sacramental i de la direcció espiritual, sense abandonar-les sens dubte, sinó més aviat integrant-les persuasivament en el marc d'una forma comunitària de trobada, de diàleg, d'aprenentatge que superés els límits dels bons propòsits suggerits pel confessor i oferís una nova i ulterior possibilitat de vinculació, de sentit de pertinença eclesial, de creixement cristià, de verificació de la fe en l'experiència i en la intel·ligència de la persona, d'unitat de fe i de vida, de fe i cultura, de fe i caritat.

L'Oratori no és un curs ni d'exegesi bíblica, ni de catequesi, ni de doctrina (no mancaven escoles i cattedres a Roma...). És anar xopant la vida amb el flux viu de la novetat cristiana que ve de la seva tradició i abraça totes les dimensions de l'existència i de la convivència. El seu mateix estil és ben "laïcal": un esperit de família, res de retòrica, senzillesa, alegria i simpatia en l'amistat, bona dosi d'humor, la participació oberta i la llibertat valoritzada –no hi ha estatuts ni inscripcions–, un diàleg de 360 graus sobre temes diversos d'especial interès, l'absència d'un programa i un temps molt determinats... i la seva extraversió en els extraordinaris "oratoris a l'obert", "passeigs de la fe" i "visita a les set esglésies" pels itineraris de la tradició i la convivència romanes. La familiaritat quotidiana amb la qual es comparteix i s'assaboreix la Paraula de Déu, perquè "penetri" i "canvii" la vida, és fonamental per a la formació cristiana –"les coses de la divina Escriptura, deia Felip, s'aprenen més amb l'oració que amb l'estudi"–. La importància donada a la història de l'Església, les contínues referències al testimoni dels màrtirs, els escrits patrístics, a la vida dels sants, és senyal evident de com aquesta formació anava incorporant progressivament precioses riqueses de la gran tradició catòlica. És inclosa també la introducció de les persones a la pregària personal i litúrgica, i a la vida sacramental, col·locant al centre de tota vida personal i comunitària la participació freqüent en els sacraments de la reconciliació i de l'eucaristia, viscuda amb extrema pietat. "Sense l'oració, deia el Pare, hom no pot durar gaire en els camins de l'Esperit". No mancava ni la poesia ni la música. Es compartia la vida dels que participaven a l'Oratori. Esdeveniments de la vida present de l'Església també eren motiu de reflexió. La paternitat de Felip era discreta i suau, intervenint solament en el necessari, corregint, proposant, exhortant amb fervor.

Tot plegat constitueix un programa essencial i ple d'actualitat per les necessitats de formació, participació i corresponsabilitat dels laics en els nostres dies. L'objecte principal d'aquesta formació general dels laics ha de ser el desenvolupament de les actituds personals responsables, i conseqüentment morals, que responen a les grans veritats de l'Església i que n'asseguren una realització concreta en la vida individual i social. Cal desenvolupar la consciència de llur pertinença a Déu com a contingut fonamental de la llibertat cristiana i com a criteri de judici sobre els esdeveniments d'aquest món, i de la pertinença a Crist en l'Església.

El model d'aquesta espiritualitat viscuda és la Verge Maria, Mare de Déu i Mare nostra, que ha viscut la seva llibertat com una total obediència a Déu i un servei als altres. Que ella, la plena de gràcia, intercedeixi a favor nostre per tal que obtinguem els fruits desitjats en aquesta nostra comunitat eclesial de l'arxiprestat de Gràcia.

P. Ferran Colás Peiró, C.O.
Prepòsit